

at Varernes Pris gik ned, og det er jo temmelig let forklarligt eller bliver i ethvert Tilfælde forklaret paa den Maade, hvad der jo ogsaa synes at være ret naturligt, at naar vi ere komne ind i en Overproduktions- eller Overspekulationsperiode, kommer der et Tidspunkt, hvor Tilbudet af Kapital bliver saa lille, at man, for overhovedet at faa Kapitalen frem, maa betale mere for den, det vil sige, at man maa betale flere Varer for den samme Mængde af Penge, med andre Ord, Prisen vil synke. Men dette er ikke Tilfældet nu, de sidste Aars højere Priser holde sig nogenlunde konstante, og det gøre de ganske sikkert, fordi der paa ikke saa faa Omraader finder en Samvirken Sted mellem Vareproducenterne og Varesælgerne gennem Dannelsen af nationale og internationale Ringe, gennem beregnet Indskrænkning af Produktionen, overhovedet gennem de Bestræbelser for at ophæve Frikonkurrencen, som selve Frikonkurrencens Opretholdere udfolde. Man hævder dette, at vort økonomiske Liv hviler paa Frikonkurrencen, og at den er det bærende og afgørende, paa samme Tid som man af alle Kræfter arbejder paa at neutralisere Frikonkurrencens Virkninger eller helst helt ophævede den, saaledes at der etableres en Tilstand af Handels- og Industrifeudalisme, hvor alle de, der ikke ere i Stand til at konkurrere med, blive nødsagede til at bøje sig for de økonomiske Vilkaar, som de, der besidde Kapitalen og Kapitalværdierne, diktere den almindelige Befolkning.

Endelig skal jeg gøre opmærksom paa, at Spørgsmaalet om Sparsommelighed jo er et meget indviklet Spørgsmaal, thi selv om det vilde være muligt at indskrænke Befolkningens Forbrug af forskellige Fornødenheder, er det jo til syvende og sidst et stort Spørgsmaal, om det ikke vilde virke tilbage paa vor Produktion paa en saadan Maade, at der maaske nok blev nogle, der vilde tjene sig en Formue, men at der paa den anden Side blev saa ringe Aftagning af almindelige Forbrugsgenstande, at vi af den Grund bleve nødsagede til at gaa tilbage. Det viser sig saaledes, at i de Lande, hvor Arbejderne have meget smaa Fornødenheder, og hvor man har været i Stand til at holde disse Fornødenheder nede paa et Lavmaal, findes der vel Millionærer; men egentlig ikke nogen særlig lykkelig Befolkning, og med Hensyn til de Lande, der staa allerlavest i Henseende til Arbejdslønnen vil man ogsaa kunne sige, at det ikke er Nationer eller Folk, der bidrage noget til Kulturens

Vækst, saa jeg tror ikke, at man skal rette sin Opmærksomhed paa dette og sige, at med de Bemærkninger kan man skyde Spørgsmaalet fra sig.

Arbejdsløshedeproblemet staaar paa Dagsordenen overalt i hele Verden og jeg skal villig erkende, at det løses ikke afgørende, saa længe vi have den nuværende private Produktionsmaade. Det er ganske naturligt, at det vil være ugørligt helt at afskaffe Arbejdsløsheden og helt at afskaffe den deraf følgende Nød, men overalt er Problemet oppe, idet man vel føler overalt, at der egentlig er en Pligt til at finde et eller andet Middel, ved Hjælp af hvilket man i ethvert Tilfælde vil være i Stand til at lindre en Del af den Nød, der er en Følge af Arbejdsløsheden, men man har ingen Steder løst dette Problem. Fordi man ikke har løst det, behøver man dog ikke at erklære, at saa er det umuligt at løse det, og jeg tror heller ikke, at det er, fordi det er umuligt at løse det, at det er, som det er, men jeg tror, snarere, at Grunden er en anden. Det er jo saaledes, naar man ser ud over de civiliserede Lande med deres moderne Statsmaskinerier, at det overalt, ligesom for Resten ogsaa herhjemme i nogen Grad, men i hvert Tilfælde ude omkring, er de besiddende, der staa for Styret. Det er altid dem, der sige det afgørende Ord, og altid dem, der ogsaa kunne sige, hvorledes Arbejderne skulle have det. Som Følge deraf er det ikke saa underligt, at man ikke har løst Spørgsmaal, der interessere og berøre Arbejderne i aller første Linie, og som egentlig kun de rigtig kunne føle Virkningen af. Ifølge den gamle Regel, at den, der har Skoen paa, baade bedst kan sige, hvor den trykker, men ogsaa, hvor der skal ske en Forandring, maatte det dog være dem, hvis Røst skulde høres, og den maatte der tages Hensyn til, naar Talen var om, hvorledes man skulde hjælpe dem i en vis given Situation. Naar Talen er om Landbruget, er det Landbrugernes Mening, vi skulle kende, ogsaa naar der spørges om Landbrugets Økonomi. Naar Talen er om Industrien, gælder det paa samme Maade om at høre de industridrivendes Mening, og paa samme Maade burde man ogsaa tage Hensyn til Arbejdernes Ønsker. Men det har man, som sagt, endnu ikke fundet tilstrækkelig Anledning til ude omkring. Der er gjort mange Forsøg, og jeg har ved tidligere Lejligheder haft Adgang til at nævne de Forsøg, der have været gjorte, og skal derfor ikke i Dag komme nærmere ind